(1) श्रीमहादेव॥ ॥शोकपुराचामाहांल्लोटिं सत्यवंत भीष्मासंकटिं बुडतायेरयेरांकरि सोंबोनिरडत
आक्रोशें १ वीचकशांतकरितांमाता नांवरेतुश्रशोकाचिवेथा मगम्हणेभीष्माअेकआतां सांगे
नतेंहांकरावें २ संततिहिनजालावंश रोशातुयेकपुण्यपुरुष मासावचनिअतिविश्वास धरुनियेक
करावें ३ विचित्रवियाचिउभयक्षेत्रें आपुलीमातुलिस्वतंत्रें स्ववियेनिदापुनिपवित्रे प्रजावंतकरावि ४
येथेंकरितांविघ्नमान वंशतवंउत्वासंततान भीष्म म्हणेअेकवचन श्रयस्करदोंपारिं ५ पुर्विपुसया
विवाहाकार्या म्यांस्वीकारिलें ब्रह्मचर्या तेअ[illegible] रावया सामर्थ्यदशाअसेना ६ सुह्रुनसांडील
वैस्वानर प्रभासागिल भ्रीणिवर हीमंशावें [illegible] हिमकर परिमिंसत्सुसांडिना ७ शब्दविषयासां
डिलगगनें रूपतेजेंस्पर्शेवोनें रसविषयोसा[illegible] जेवनें सत्यमासेंचळेना ८ पृथ्वीसांडिलाआं
गिचागंधु परिमिनांनुकें असत्यशद्धु आनोंचातिसपरसाधु हेंकैसेनिघडेल ९ त्रैलोक्यबुडतांये
चिसालिं परिमिंनचळेनमांसनिं कौरुराज्यातेंकवणमानि यालागिसांडिसहानें १० आतांयेक
यकसुगम आपत्काळीअसधर्म राहाटोनिनिस्तरलदुर्गमें मांगावडिलविवेकीं ११ येकविसवेळ
हमदिनिं निर्विरकेलीभार्गविबाणिं तेवेळींसमस्तराजांगनिं ब्राह्मणकुळेंप्रार्थिलीं १२ सान्वुनिविर्ये
क्षेत्रियावंश वाढताकेलानिजनिदोष यतिविशारईशतिहास पुरातनपरिसका १३ ब्रहस्पतिचावडिल

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आ० बंधु उतथ्यानामें प्रसिद्ध ममतादेवि तयाचि वधु गुणलावण्यनेटकी १४ तीस ब्रहस्पति कामात्रक्ती अख
सांगप्रार्थिलिये कांति ममतादेवि रांते प्रार्थि मी गर्भिणि सर्वज्ञा १५ तुझी ये आमोघ रेत धारि त २४
त्काळ जन्मले देहधारि दीर्घ जाण म्यं उदरि वस्तुसिं गर्भ आसना १६ पेरे नाइकानि बोला मोथु
२ नारि धिक्का मांथिला हें देखोनि विनविता जाला गर्भवासि तयांतें १७ म्हणे तात विवेकमुति मज वि
गवोसं केवि वस्ती तुझा वियें जुये तां पुढति प्राणनाम्नाती याते १८ ब्रहस्पति तें विचारि सुरवाउला
सुख मोथुनि रेत पडतां पिते पायें चराळि योनिद्वारा रोधीलें १९ सांत्त्व वीर्य पडतां तंत की ब्रहस्पतिकों
पला क्रोधानकी म्हणे पापीष्टा कवणें काळें सुखोसमा सा नासिला २० मैथुनांतरिं रेतपात जीव
मात्रा आल्हादकारित तेव्हां वियें लोटितां घात केला आवार सजदुःखें २१ म्हणोनि शापिलें तयांतें ग १
र्भिं अंधलजड कां तुर्ते तो गर्भ अंध जन्मला तें दीर्घतमा हें नामें २२ तयादिर्घतम्यांचे कुमर गौत
मादि रूपें स्थिर तपें तेजें दुर्धर वीश्वामित्रासारिखे २३ तीय वर्त्तमानि पाहि व्यभिचाराचा निषेधु
नाहि म्हणोनि भिंपरांगनेचा वारं प्रजा होति पराविर्ये २४ दीर्घतम्यांचि अंगना सुवती सजेटा कु
नि आंधळा पती निघति जाली आणि कामप्रति स्वेच्छाचारि रमावया २५ हें देखोनि दीर्घतमा वीघा
दे केला क्रोध प्रति मा शापुनि मायादेवींच्या नियमा ने मिता जाला लोकी की २६ अजिपासुनि हे पर

(२४)

वनिता पुरुषसंगकरितां तेजारलआधपात घोरनरकातेपावले २७ तेशिमर्यादाआश्रापीवरी
वर्त्ततआसतांलोकांचारिं पुढें हाचियेदाराकुमरिं कापेकेलेंआरक २९ त्रापवदलातेऐसेंरागें का
ष्टदोणिंनिर्मुनिअंगें आंधतोबैसउनिवेगें गंगाजिवनिसोडिला ३० तोप्रवाहजळाचेनिधारें लं
घुनिदेशदेशांतरें बळीनांमराजेस्तरें आपुलाअंगिलसील्ला ३१ थडियेलागतांकाष्टडोली
आवलोकीनतवंब्रह्मगुणि परतपक्षिवियाचाणि आपेंनिउजिलाआदरें ३२ तोहिराजासंतति
हिन मनिविचारिउपायगहन करुंप्रजांचेउमा[illegible] सांगसुनिसास्पें ३३ याचेनिविर्ये स्त्रीयेचापोटिं
संततिविचारमोमरिं हैविस्तुतवधुनि [illegible] आपासनांगविली ३४ अंधतदोषप्रकार
देखोनियेरिमानिलाविट आपणनंवचौनिसा[illegible] वीरितच्यपर्वित्तली ३५ आपुलेंवस्त्रअळं
कार दासिफरुनिष्टंगार अंगसंगेनिरंतर [illegible]सांगलाविली ३६ कासिवादिकराजे आकरासंख्या
पैंगलिजे शुद्रक्षेत्रियाचेनिबीजें जन्मलेहेजाणपा ३७ संततिनिवरुस्त्रीयेतें राजाविचारिदिघ
तम्यांते तोम्हणेंअधमभाउनिमाते समीपनयत्तातवंभार्या ३८ रायेंकापुनिसुदेसि येलेथाउनिर
षीपासि मगतियेकुसिं आगाधराजाजन्मला ३९ याल्लागिब्राह्मणविर्ये निरवीळ वश्रीपावलेस्ते
त्रियेकुळ म्हणांनिदानथनेंपुष्कळ ब्राह्मणोत्तमशाकौंचा ४० याचेनिविर्ये पोरजवंश वाढताकेला
हानिर्दोष ऐकानिमातनेंउल्हास रहस्यकांहिवदावया ४१ म्हणेंसर्वत्ताअेकानिरुतें सहजप्रसंगेंशतलें

थी

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

आ० येथें वदोनयेततेहिंतुनें सांगितलेंपाहिजें ४२ कुमारिदशेंतातसदनिं नारुसैरक्षीनांसरिताजिवनीं ४०
पाराशरदेखमाहांमुनि तेणें पंथपातला ४३ तपननंदनयेत्यापरपारा नेतापातलेमध्यनिरा तेथुनी २४
वस्युहोउनिमारा संगमातेंमागितला ४४ कुमारितसंगाभेलें वीचारेघातलेंआनुमानें हेजाणोनि
सर्वज्ञतेणें तरदोषापरिहारिलीं ४५ तेणेंआवलोकीतांनेत्रिं सुगंधसर्वगात्रिं दीवसाचिकरुनिरा
त्रिं चमत्कारदेखविला ४६ यातेंवापीतांदेहदाना व्यासजन्मलातत्क्षणिं सुवनत्रइंज्यापरितुष्ट
तां पावेमेहर्षकांविष्णु ४७ तोहिंपुंनत्लाघ्यासतनचनि स्मरतांपावेनतत्क्षणिं तोपावलीयांरयेवसु
(३) निं सोडविलेसमर्थें ४८ ऋषीम्हणेंवडिलकुमर राअग्रजसहोदर अनुजक्षेत्रिंआधीकार प्रजो
प्तिकारणें ४९ आरिहेमानलेंतुसीयाम [illegible] सिंग्राथिंनदयपायेनां वीचित्रवीर्यक्षेत्रिंअंगना
प्रजावंतकरविन ५० ऐसेंअनुवादतांतेक [illegible] भीष्महातेवोरिलीयाकाळीं म्हणेंहेवृत्तहरिका २
कीं सिद्धीनेलेपाहिजें ५१ सणिकरीसिवेदव्यासन रिकरेपापक्षाळण करुनिस्मरतोंव्यासभगवान
प्रगटजालातत्काळीं ५२ चंद्रसुर्यआलिंकुतां येकमुरतेगोवलारसु ऐसाज्याचाअंगप्रकाशु स
बाह्यनिर्वविपाहातयां ५३ आवलोकीतांजयाचिमुर्ति दुःखदोषहोयेशांति जीवपावेसुखविश्रां
ति स्मरणमात्रेंजयाच्या ५४ भीष्मेंकरुनिनमस्कार भावेंअर्पिपुजोपचार म्हणेदेवगुरुरस्थर
तुंसर्वस्वेंआमुतें ५५ मानसिकरुनिनमन भ्रहेंदिधलेंआलींगन पुसेंकरावयास्मरण कारणकोणसांग

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आ० कालेंआंबाळीकाआंगें राजपुत्रप्रसवली ९८ पंडुराजापंडुरवर्णि शौर्यसंपन्नप्रतापतरणि ज्याच्यापु
त्रप्रतापकरणि वर्णिभारतइतिहासें ९९ पुढांमागुतित्रितियूरुपें रुषीमातें वियरुपे येताजालापैसा
रूपें ... फळतिसरेयावयां १०० पुढतिकेंशास्त्रधाडिली तेरूपाचेऊप्रतेम्याली दासुरंगारुनिव
(३५) हिली पावविलीपुत्रकामां १ तियेभोगोपचारविलासें रुषीरंजविलासंतोषें गुरुप्रेमतेचेंपीसें
स्पर्शोनिंदिमानसें २ नमनस्तवनविजयभजनें ...सेवादेहदानें स्थरसुहिभजतांह्लसें जाति
संतोषला ३ परिचारिकानांहिनजाति ... मावभक्ती दोहिंकुनिउत्तमरीति श्रेष्ठवाटरु
पीतें ४ दर्शनीतिच्याअचळभावें प्रसन्नजा... व्यासदेवो वीर्यदानेंधर्मरावो देहधारिजन्मला ५
सर्वलक्षणिसुलक्षण विवेकाचेंजन्मस्थान ... गुणनिधान विदुरसुतजन्मला ६ मांडव्यशा
परविनंदन शुद्रयोनितपावलाजनन भक्तीज्ञानेंअतिसंपन्नें सत्वसिंधुधर्मालीं ७ सत्यवृत्तिनिव
चारुण परिहारुनिद्वैपायन मातेसिकरुनियेंतनमन जाताजालास्वस्तानीं ८ रविचित्रवियर्सौत्रें दासि
सहितपुण्यपात्रें यासीवियेंअतिपवित्रें विस्तारांतेंपावला ९ स्वंउल्लातीवंशापुढति रुष्पावलाअसिये
रीति देवगर्भातुल्यनृपति कुमरत्रयजन्मले १० हेंपरिसनेंमहदाख्यान संततिशाश्वतिसंततिहिन वच
नव्यासांचेंप्रमाण सत्यसत्यत्रिवाचा ११ इतिश्रीमहाभारतेपर्वआदि श्रवणेंहारतिसंसारव्याधी लीळाविश्वं ४

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

ध्याहु कुमर त्रयांमाजीमुख्यु गर्भाधिश्रेष्ठश्रेष्ठहे ८४ पुढतिसुमुहूर्त्तसुभयोगीं आकानिकानिक्र
मयोगि पुजाप्रुनिसाष्टांगि भीष्मादिकवंदिला ८५ रत्नस्नानअंबाळीका शृंगारनिलावण्यलतिका
शय्यासनेंप्रेरितांराका आतिअद्भुतपावली ८६ कपीलजटासलंबवोष्टी तीक्ष्णनरवेंआरक्तदृष्टी
विरुपतादेखोनिपारिं धैर्यनिधरवेसर्वथा ८७ प्रथमनरसिंहरुप देखतांकमळापावलीकंप तेविअंबाळी
कापावलीताप विरुपतेचातेकाळीं ८८ पांडुरवर्णसंगाति अप्रकाशचंद्रसंगाति रुषीनेंआवलोकुनि नि
(५) त्रिं अंगसंगअवर्त्ते ८९ उदरमांदुसेविर्यधन निरुद्धआत्ममनें बाहेरयतांतनंदनें मातांबे
लसादसे ९० अळंरतनुकलस्सालिं राज... मलउलिं जोसियागोउप्रमनवालिं चमीकरिक
एतिं ९१ रुषीह्मणातिबहुतेकतेसें शरिरवर्ण... ऐसें तेहिमातेचानिदोषें धैर्यआतुरम्हणौनि ९२
पंडुरपावलीयासवर्गि पंडुजन्मलास्वेनरंगि तोंनिनामेंतयालागि पांडुराजाकुरुकुळीं ९३ देहहोउ
लपांडुरवर्णि म्हणौनिपडुग्याअभिधानिं पाचारिलेसर्वजनिं राजकुळींकुळदिपु ९४ तयाहिहोतांपं
वकुमर पांडवसुरानेंआवतार ज्याचेनिहातेंकमळावर मारफेजिलप्रथ्विवर ९५ पांडुरतामानुनिबाळ
तें मातावीनविलुग्रातें याचकहोउनिपुत्रातें फळाआलिकमजहोरं ९६ आवडिअंळी गोनिहदरं म्हणे
यावचनामानुदेरं त्रितियपुत्रदानदेई चेरत्राठहरण ९७ वचनिआसाहुनिसुभग गुप्तजासायोगमार्गी

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

आ० बरवें लग्न म्हणोनि व्यासमुनि आसनारूढ निगुढस्थांनि वीषाकाळीं त्रिविक्रखवाणीं स्मृशास्त्रबोधीं पूजार्थि ७१ पृ० २४
करूनियां मंगळस्नान हारिहार प्रतिमा गुरुपुजन देउनि ब्राह्मणा भोजन सदक्षिणा सुवस्त्रें ७२ सुकिसु
तस्थगारेंसि अंबीका धाडिली ऋषीपासि जयता देखोनि सर्वांगांसि कंपु सुटला चळचळा ७३ खदि
रागार तैसें नयनें पींगट स्मश्रू विकट दशन भयासुर रूप देखतां प्राणें निघो पाहे माघारा ७४ संगमामि
ळतां द्वैपायनें पींगट स्मश्रु कुविट दशन धाकें सां[illegible]न लोचन भयनयनें उदरीं विरें निदेसुनि जाणें ऋषी
५४ बाहेर पातला ७५ हां तिथ रोनि व्यासमुनि अ[illegible]सें जननि पुत्रजन्म आतां लक्षणि कैसा मांते परि ३
सवि ७६ हांसोनि बोलला द्वैपायनें म्हणे अ[illegible] व्यवन कुमरजन्मला सुलक्षणें परिसे ठण
यकांगि ७७ नागायुत बळबळीष्ट कौरवकुळीं प्रख्यात श्रेष्ट संपत्ति संतति वरिष्ट बुद्धिवादें आगळा ७८
तये तें हियेक शत पुत्र जन्मति लबळ समर्थ [illegible] प्रख्यात वृत्त प्रताप सुयानांवे ७९ मातात्र आव
गुणविकारि गर्भाधिं होय स्वशरीरीं काळीक पाळ पीटिकारि इच्छा जेसि नदेवि ८० स्वकुळ वसुधा सरस
ति अर्ध आधीकारि राज्यासनि भुषणरूपें न दिसे जनिं चक्षुहिनपा हेतु ८१ यालागि पुढति कृपाकरूनि
मातेदेइं मास्ताववचनि आणिकयेक सुपुत्र गुलि ह्रीतिय सत्रिनि मावि ८२ निर्के म्हणोनि ते निसरलि अदृश्य
तेरा जाला व्यासमुनि काळे कासस्वर नंदिनि पुत्रप्रसवे कैशास्या ८३ तोर्थ स्वप्रज्ञा चक्षु कौरवकुळीं सर्व

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ज्यालागिंचिंत नकेलेमासें तेकार्यसिद्धीपावलेतुसें परिसोनिप्रेमाचेंसेंजें धरिआवडिपोटेंसि ५७
म्हणेंपुत्रासंकटहारणं शांतनुपावलीयांनिधनं वैधव्यभोगितांव्यथनं पुत्रशोकाशिंपावलों ५८
तुसेनिअनुजिदोघीजाणि प्रवेशकेलाकाळाननिं वंशखंडलाराज्यासनि आधीकारिअसेनं ५९ तरियां
कुळाचाकुळसंधु तुजहाविहितराहु आपुल्याविर्यबंधुवधु पुत्रवंताकराव्या ६० भारवंशाचेवस्त्र वीण
(५) तांखंडलेंचित्रविचित्र व्यासविर्याचेंपटसुत्र सांधुनिकरीयेऊंतें ६१ ऐकोनिकरिमानेंरावचनाथु आ
वस्यम्हणेंथ्यासमर्थु वर्षयेकनियमार्थु अंतर आसावें ६२ तपानंतरें शरिरशुद्धी जालीयांउप
जेधोर्यबुद्धी आमोघविर्यधारणासंधी तपंकाथ [illegible] ने ६३ हाळाहळकवळीलासिवं स्पर्शतांजळति
तेंमानेंवं मासेंहिरण्यनधूरचेधोर्यं असेंधरविजयां ६४ मानालरोपेनतकाळ प्राप्तपाहिजेफळ वीलंबी
घालीतां चिरकाळ धीर्यमातेंपुरविनां ६५ यास [illegible] जाला मास्तियारुपाविउयता शरिरगंधाचि
तिव्रता आतिठसनातेजांचि ६६ सत्सचित्तेहसाजिंजे पानावमहाव्रतबोलीजे येणेंतपेंफळपाहि
जें रक्षीलेतेंतत्काळ ६७ मोत्रवरुशिसमसमान पुत्रजन्मतिगुणनिधान ज्याचेपवित्रमहदाख्यान वि
स्तारलेत्रैलोकीं ६८ सत्यवंतिम्हणेंतात तुमचेंतपेंनफळअर्पिति तुमचेसातेधोर्यदाता आतिसमर्थ
श्रीव्यास ६९ वीलंबीगोविनघालीआतां पुरविमासीयामनोरथा तुसेविर्यजिंदाउनियांपंथा मोक्षाचियामुज
लाविं ७०

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com